

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO, MAISTO ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS ĮSTATYMO NR. IX-987 8
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-478“ PROJEKTO
(TAP NR. 21-1502(3); TAIS NR. 21-26647(6))**

2022-02-10 Nr. NV-344

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija.

2. Projekto tikslas – pateikti Seimui Vyriausybės išvadą – iš esmės pritarti Seimo nario M. Majausko ir kitų Seimo narių pateikto Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 8 straipsnio pakeitimo **įstatymo projektui** Nr. XIVP-478 (toliau – Įstatymo projektas) (**ir pateikti pasiūlymus dėl tobulinimo**), kuriuo siūloma nustatyti, kad tiesioginių išmokų pagrindinės išmokos suma, tenkanti vienam asmeniui ar susijusiems asmenims, kaip jie apibrėžti Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, negali viršyti 150 000 eurų per metus, taip pat nustatyti, kad ši suma negalėtų būti didinama per vienus kalendorinius metus, einančius prieš paraiškų teikimo metus, už žemės ūkio veiklą faktiškai darbuotojams išmokėtu darbo užmokesčiu, įskaitant su darbo užmokesčiu susijusių mokesčių sumą.

3. Dabartinė situacija:

- šiuo metu maksimali tiesioginių išmokų suma asmeniui ar su juo susijusiems asmenims, kaip jie apibrėžti Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, nėra ribojama;
- Įstatymo projekto aiškinamajame rašte pažymima, kad vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 nuostatomis, ES narės konkrečiais kalendoriniais metais gali nuspręsti taikyti ūkininkams bent 5 proc. dydžio mažinimą tik pagrindinės išmokos sumai, viršijančiai 150 000 eurų bei gali pasirinkti, ar iš priskaičiuotos paramos sumos turi būti išskaičiuoti ūkininko ankstesniais kalendoriniais metais už žemės ūkio veiklą išmokėti ir deklaruoti atlyginimai, įskaitant su darbo užmokesčiu susijusius mokesčius ir socialinio draudimo įmokas;
- taip pat konstatuojama, kad Įstatymo pakeitimu išplečiant ribojimą ir susijusiems asmenims bei pasirinkus galimybę neleisti priskaičiuotos 150 000 eurų sumos didinti darbuotojams išmokėtu darbo užmokesčiu, įskaitant su darbo užmokesčiu susijusių mokesčių sumą, preliminariais skaičiavimais būtų sudaryta galimybė smulkiems ir vidutiniams ūkiams kasmet skirti papildomai iki 15 mln. eurų nuo tiesioginių išmokų pagrindinei daliai skiriamos sumos. Tikimasi, kad tokių saugiklių įvedimas sukurs palankesnes sąlygas paramos žemės ūkiui paskirstymui, sukurs geresnę konkurencinę aplinką žemės ūkio sektoriuje.

4. Projekto esmė – siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projektui, tačiau pasiūlyti Seimui jį tobulinti, atsižvelgiant į šias pastabas:

- 1) Įstatymo projekte siūloma papildyti Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymą nustatant, kad „Tiesioginių išmokų dalies, apimančios pagrindinę tiesioginę išmoką, suma, tenkanti *vienam asmeniui ar susijusiems asmenims*, kaip jie apibrėžti Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, negali viršyti 150 000 eurų per metus.<...>“. Toks siūlomas teisinis reguliavimas, kai tiesioginių išmokų sumažinimo mechanizmas taikomas ne vienam asmeniui, bet ir susijusiems asmenims, neatitinka Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų, kadangi, vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1307/2013, Reglamento (ES) Nr. 640/2014 bei Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 nuostatomis, tiesioginių išmokų sumažinimo mechanizmas

negali būti taikomas susijusiems asmenims, o tik atskiriems žemės ūkio veiklos subjektams, pateikusiems paraišką tiesioginėms išmokoms gauti. Vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 nuostatomis, išmokų sumažinimas yra taikomas tais atvejais, kai nustatoma, kad žemės ūkio veiklos subjektai dirbtinai sukūrė sąlygas (t. y. suskaldė vieną žemės ūkio valdą į keletą žemės ūkio valdų), kad jo išvengtų;

- 2) sudarant galimybę žemės ūkio veiklos subjektams planuoti savo pajamas, tiesioginių išmokų sumažinimo mechanizmo taikymas turi būti atidėtas iki 2023 m. sausio 1 d. Pažymėtina, kad pagal Reglamento (ES) 2021/2115 nuostatas, valstybės narės gali apriboti bazinės pajamų paramos tvarumui didinti, skirtinos ūkininkui konkrečiais kalendoriniais metais, dydį ir, priėmusios tokį sprendimą, 100 proc. sumažinti sumą, viršijančią 100 000 eurų. Be to, bazinės pajamų paramos tvarumui didinti dydį, skirtingą ūkininkui konkrečiais kalendoriniais metais ir viršijantį 60 000 eurų, valstybės narės gali sumažinti iki 85 proc. Minėtos reglamento nuostatos bus taikomos nuo 2023 m. sausio 1 d. ir siūlomas teisinis reguliavimas turėtų būti suderintas su jomis, nustatant, kad tiesioginių išmokų dalies, apimančios bazinę pajamų paramos tvarumui didinti išmoką, suma, tenkanti vienam žemės ūkio veiklos subjektui, **negali viršyti 100 000 eurų per metus, tačiau ši suma yra didinama per vienus kalendorinius metus**, einančius prieš paraiškų teikimo metus, už žemės ūkio veiklą faktiškai darbuotojams išmokėtu darbo užmokesčiu, įskaitant su darbo užmokesčiu susijusių mokesčių sumą.

5. Derinimas:

- atsižvelgdama į 2021-11-16 tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, ŽŪM, atlikusi pakartotinį derinimą su suinteresuotomis institucijomis, iš naujo teikia patikslintą Projektą;
- suderinta be pastabų su Finansų ministerija, Konkurencijos taryba, atsižvelgta į dalį Teisingumo ministerijos pastabų, žemės ūkio asocijuotos struktūros pastabų ar pasiūlymų nepateikė;
- iš dalies atsižvelgta į Teisingumo ministerijos siūlymą dėl nutarimo projekto 2-ojo punkto formuluotės tikslinimo (argumentas dėl dalinio atsižvelgimo pateikiamas derinimo pažymoje);
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė dvi tikslinamojo pobūdžio pastabas.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – tiesiogiai neįgyvendina.

Vėluojama pateikti Vyriausybės išvadą Seimui 33 savaites.

7. Dalykinio vertinimo išvada: siūlome Projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime, iki kurio Projekto rengėjai įvertins Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022-02-10 išvadoje Nr. NV-343 pateiktas pastabas.

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +37070663722, el. p. vaidas.talacka@lr.lt